

עשו במגילת אסתר

Source Sheet by Tamar Weissman

אסתר ד':א-ג'

(א) וּמֶרְדֵּכַי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרִדְכַי אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וְאַפֵּר וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק וַעֲקָה גְדוּלָה וּמָרָה: (ב) וַיָּבֹא עַד לְפָנַי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לְבֹא אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבוּשׁ שָׂק: (ג) וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דִּבְרַה־הַמֶּלֶךְ וּדְתוּ מִגֵּיעַ אֲבֵל גְּדוּלָּ לְיִהוּדִים וְצוּם וּבְכִי וּמִסָּפֵד שָׂק וְאַפֵּר יֵצֵעַ לְרַבִּים:

Esther 4:1-3

(1) When Mordecai learned all that had happened, Mordecai tore his clothes and put on sackcloth and ashes. **He went through the city, crying out loudly and bitterly,** (2) until he came in front of the palace gate; for one could not enter the palace gate wearing sackcloth.— (3) Also, in every province that the king's command and decree reached, there was great mourning among the Jews, with fasting, weeping, and wailing, and everybody lay in sackcloth and ashes.—

בראשית כ"ז:ל"ג-ל"ד

(לג) וַיִּחַרְדּוּ וַיִּחַרְדּוּ יִצְחָק חָרָדָה גְּדוּלָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי־אֶפְּוֹא הוּא הַצֹּדֵד־צִיד וַיֵּבֵא לִי וְאָכַל מְכֹל בְּטָרִם תְּבוּאָה וְאַבְרָכָהּ גַּם־בְּרוּךְ יְהִיָּה: (לד) כִּשְׁמַעַ עֲשׂו אֶת־דְּבָרַי אָבִיו וַיִּצְעַק צַעֲקָה גְּדוּלָה וּמָרָה עַד־מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי:

Genesis 27:33-34

(33) Isaac was seized with very violent trembling. "Who was it then," he demanded, "that hunted game and brought it to me? Moreover, I ate of it before you came, and I blessed him; now he must remain blessed!" (34) **When**

Esau heard his father's words, he burst into wild and bitter sobbing, and said to his father, "Bless me too, Father!"

אסתר רבה ח'א'

אמר רבי חנין מאן דאמר קודשא בריך הוא ותרוני הוא ותתרוני בני מעוהי, אלא מאריך רוחיה וגבי דיליה, תדע שהרי זעקה אחת הזעיק יעקב לעשו, דכתוב (בראשית כז, לד): ויצעק צעקה גדלה ומרה.

Esther Rabbah 8:1

Rabbi Hanin said: Anyone who says that the All-Merciful is One who forgoes, his innards will be forgone. He is forbearing, but then collects His due. Know that Jacob caused Esau to cry one cry, as it is written: "He cried a loud and bitter cry" [and as a result, Jacob's descendant, Mordechai, cried a loud and bitter cry].

בראשית כ"ה:ל"ד

(לד) ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה: {פ}

Genesis 25:34

(34) Jacob then gave Esau bread and lentil stew; he ate and drank, and he rose and went away. Thus did Esau spurn the birthright.

אסתר ג'ו'

(ו) ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי לבדו כיהגידו לו את עם מרדכי ויבקש המן להשמיד את כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש עם מרדכי:

Esther 3:6

(6) But he disdained to lay hands on Mordecai alone; having been told who Mordecai's people were, Haman plotted to do away with all the Jews, Mordecai's people, throughout the kingdom of Ahasuerus.

מדרש הגדול בראשית כה:לא

אמר (עשו) לו: וכי יש עולם הבא או שמא יש תחיית המתים? מעתה אדם הראשון שמת שמא חוזר ובא לו? נח שעל ידו נבנה העולם שמא חוזר ובא לו? אברהם שמת והוא חביב עליו יתר מן הכל שמא חוזר ובא לו? אמר לו יעקב ואם אין עולם הבא ולא תחיית המתים בכורה זו למה לך? מכרה היום את בכורתך לי.

Esau said to him (Jacob): "Is there really a World to Come, or perhaps a resurrection of the dead? If so, will Adam, the first man who died, return and come back? Noah, through whom the world was rebuilt—will he return and come back? Abraham, who was more beloved by God than anyone else—will he return and come back? Jacob said to him: "If there is no World to Come and no resurrection of the dead, then what do you need this birthright for? Sell me your birthright today."

זוהר קלט:א

בגין דעשו הוה סני לבכירותא בקדמיתא, והוה בעי מניה דיעקב דלסבה ליה אפילו בלא כסף, הדא הוא דכתיב ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכורה

Esau so despised the birthright, he wanted Jacob to take it from him even without payment, as it is written: "He ate and drank, got up and left, and Esau despised the birthright."

בראשית ל"ג:י"ב

(יב) וַיֹּאמֶר נְסַעְהָ וְנִלְכָה וְאֵלְכָה לְנַגְדָּךְ:

Genesis 33:12

(12) And [Esau] said, "Let us start on our journey, and I will proceed at your pace."

דברים רבה א:כ'

אמר רבי שמואל בר נחמן כשעמד עשו עם יעקב אמר לו עשו, יעקב אחי, נהלך שנינו בעולם הזה כאחת

Devarim Rabbah 1:20

Rabbi Shmuel bar Naḥman said: When Esau stood with Jacob, Esau said to him: 'Jacob my brother, let the two of us walk in this world as one.'

בראשית ל"ב:כ"ה-כ"ט

(כה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: (כו) וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו: (כז) ויאמר שלחני כי עליה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני: (כח) ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: (כט) ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל:

Genesis 32:25-29

(25) Jacob was left alone. And a figure wrestled with him until the break of dawn. (26) When he saw that he had not prevailed against him, he wrenched Jacob's hip at its socket, so that the socket of his hip was strained as he wrestled with him. (27) Then he said, "Let me go, for dawn is breaking." But he answered, "I will not let you go, unless you bless me." (28) Said the other, "What is your name?" He replied, "Jacob." (29) Said he, "Your name shall no longer be Jacob, but Israel, for you have striven with beings divine and human, and have prevailed."

בראשית רבה ע"ז:ג'

(ג) רבי חמא ברבי חנינא אמר שרו של עשו היה, הוא דהוה אמר

לִיָּהּ (בראשית לג, י): כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ כְּרֹאת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצָנִי

Bereshit Rabbah 77:3

(3) Rabbi Hama ben Rabbi Hanina said: It was Esau's guardian angel. That is what he said to him: "For therefore, I have seen your face, as the sight of the face of angels, and you welcomed me" (Genesis 33:10).

בראשית ל"ג:י"ד

(י"ד) יַעֲבֹר-נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוֹ וְאֲנִי אֶתְנַהֵלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר-לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר-אָבֵא אֶל-אֲדֹנָי שְׁעִירָה:

Genesis 33:14

(14) Let my lord go on ahead of his servant, while I travel slowly, at the pace of the cattle before me and at the pace of the children, until I come to my lord in Seir."

דברים רבה א':כ'

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן כְּשֶׁעָמַד עֲשׂוֹ עִם יַעֲקֹב אָמַר לוֹ עֲשׂוֹ, יַעֲקֹב
אָחִי, נְהַלֵּךְ שְׁנֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּאַחַת, אָמַר לוֹ יַעֲקֹב (בראשית לג, יד):
יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוֹ, מֵהוּ יַעֲבֹר נָא, טַל עוֹלָמְךָ תִּחְלָה...
(בראשית לג, יד): עַד אֲשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל
בַּר נַחֲמָן חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַמְּקָרָא וְלֹא מְצִינוּ שְׁעָמַד יַעֲקֹב עִם עֲשׂוֹ
בְּשְׁעִיר! וְאִמְתִּי הוּא הוֹלֵךְ? לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (עובדיה א:כא)
"וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפּוֹט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ וְהִיתָה לְהִי הַמְּלוּכָה.
[אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם עַד מָתַי
מִשְׁעָבָדִים אָנוּ בְּיָדוֹ, אָמַר לָהֶם עַד שְׁיָבוֹא אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁכַתוֹב בּוֹ
(במדבר כד, יז): דֶּרֶךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב וְקָם שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשִׁי צֵא כּוֹכַב
מִיַּעֲקֹב וְיִשְׂרָף קִשּׁוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, מִנִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (עובדיה א, יח): וְהָיָה

בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וְגו'. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ
שָׁעָה אֲנִי מוֹפִיעַ מִלְכוּתִי וְאֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר
צִיּוֹן וְגו']

Devarim Rabbah 1:20

Rabbi Shmuel bar Nahman said: When Esau stood with Jacob, Esau said to him: 'Jacob my brother, let the two of us walk in this world as one.' Jacob said to him: "Let my lord now pass before his servant" (Genesis 33:14). What is "now pass"? Take your world first...

"Until I will come to my lord, to Se'ir" (Genesis 33:14) – Rabbi Shmuel bar Nahman said: We reviewed the entire Bible and did not find that Jacob stood with Esau in Se'ir! When will he go? In the World to Come. From where is this derived? As it is stated "Saviors will ascend [Mount Zion to judge the mountain of Esau]" (Obadiah 1:21).

[Israel said before the Holy One blessed be He: 'Master of the universe, until when will we be subjugated to him?' He said to them: 'Until that day will come, about which it is written: "A star will rise from Jacob, and a scepter will rise from Israel" (Numbers 24:17) – when a star will emerge from Jacob and burn the straw of Esau.' From where is this derived? As it is stated: "The house of Jacob will be fire, and the house of Joseph a flame, [and the house of Esau for straw...]" (Obadiah 1:18). The Holy One blessed be He said: 'At that time, I will cause My kingdom to appear, and I will reign over you, as it is stated: "Saviors will ascend Mount Zion...."']

ספר הזהר, וישלח יי:קכ"ז

יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוּ וְאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאֹטִי וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
הֲיִינוּ דְקִאֲמְרִינָן בְּקִדְמִיתָא דִּיעֲקֹב לָא בְּעָא הַשְׁתָּא אֵינוֹן בְּרַכָּאן
קִדְמָא דְבְרַכְיָה אָבוּי. (ס"א בגין דכתיב, (איכה ג':כ"ז) טוב לגבר כי
ישא על בנעוריו. וכתיב (משלי ל"א:כ"ה) ותשחק ליום אחרון)
וְעַדִּין לָא אֶתְקִימוּ בֵּיהּ אֶפִּילוּ חַד מִנֵּיהּוּ. בְּגִין דְסָלִיק לִוְן לְסוּף
יוֹמִיא בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיכוּ לְבָנוּי לְגַבִּי כָּל עַמִּין דְעֵלְמָא.

Zohar, Vayishlach 10:127

LET MY LORD, I PRAY THEE, PASS OVER BEFORE HIS SERVANT; AND I WILL JOURNEY ON GENTLY, ETC. R. Eleazar said: ‘This bears out what we said before, namely, that Jacob did not wish as yet to avail himself of the first blessings that he received from his father, not one of which had so far been fulfilled, since he reserved them for the end of days when his descendants should need them in their struggle against the nations of the world.

ספר הזהר, וישלח יי:קכ"ח

וּבְגִין כִּךְ בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר עֲשׂוּ נִסְעָה וְנִלְכָה, וְנִפְלוּג הָאֵי עֲלָמָא כְּחֻדָּא וְנִשְׁלוּט כְּחֻדָּא. מַה אָמַר, יַעֲבֹר נָא אֲדָנִי לִפְנֵי עַבְדִּי. יִקְדִּים עֲשׂוּ שְׁלִטְנִיָּה הַשְׁתָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא. יַעֲבֹר נָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (מִיכָה בִי"ג) וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיִּי בְרָאשׁוֹם, אִקְדִּים אֲנִתְּ שׁוֹלְטְנוּתְךָ בְּקֻדְמִיתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאֲנִי אֲתִנְהֵלָה לְאֵטִי. אֲנָא אֶסְלַק גְּרַמִּי לְהַהוּא עֲלָמָא דְאֵתִי וְלִסוּף יוֹמִיָא לְאִינוּן יוֹמִיָא דְאֲזֵלִין לְאֵט.

Zohar, Vayishlach 10:128

Hence, when Esau said: “Let us take our journey, and let us go”, that is, “let us share together this world and rule it in partnership”, Jacob replied: “Let my lord, I pray thee, pass over before his servant”, as much as to say: “Have thou first thy dominion of this world, and I will journey on gently, and reserve myself for the world to come and for the latter days that flow on gently...

ספר הזהר, וישלח יי:קכ"ט

עַד אֲשֶׁר אָבָא אֶל אֲדָנִי שְׁעִירָה, אֲנָא אֶסְבּוּל גְּלוּתָא דִּילָךְ עַד דִּיִּיתִי וַיִּמְטִי זְמַנָּא דִּילִי לְשִׁלְטָאָה עַל הָרַעְשׁוֹ, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (עוֹבְדִיָּה אִי"א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהָרַעְשׁוֹן לְשִׁפְטֵי אֵת הָרַעְשׁוֹ, וְכִדִּין וְהִתְהַלְּכִי לִי הַמְּלוּכָה:

Zohar, Vayishlach 10:129

until I come unto my lord unto Seir', i.e. I will endure subjection to thee until my time will come to rule over the mount of Esau, as it is written: 'And saviours shall come up on mount Zion to judge the mount of Esau; and the kingdom shall be the Lord's' " (Oba. 1, 21).'

פרקי דרבי אליעזר ל"ז:ט'

אמר הקדוש ברוך הוא: "יעקב, עשית הקדש חול!" אמר לפניו: "רבון כל העולמים, אני מחניף לרשע בשביל שלא יהרגני!" מכאן אמרו: מחניפין את הרשעים בעולם הזה מפני דרכי שלום. אמר לו הקדוש ברוך הוא: "לא דיך שעשית את עצמך הקדש חול, אלא שאמרתי 'ורב יעבד צעיר', ואתה אמרת 'עבדך יעקב' חייך, כדבריך יהיה. הוא ימשל עליך בעולם הזה ואתה תהיה מושל עליו בעולם הבא." לפיכך אמר לו יעקב: "יעבר נא אדני לפני עבדו."

Pirkei DeRabbi Eliezer 37:9

(9) Jacob took all the tithe of his possessions and sent it by the hand of his servants, and gave it to Esau, saying to them: Say ye || to him, "Thus saith thy servant Jacob" (Gen. 32:4). The Holy One, blessed be He, said to him: Jacob ! That which was holy hast thou made profane? He replied to Him: Sovereign of all worlds ! I flatter the wicked, so that he should not slay me. Hence the (wise men) say, we may flatter the wicked in this world for the sake of the ways of peace. Esau said to him: O my brother, I have enough; as it is said, "And Esau said, I have enough" (Gen. 33:9). And because he gave honour to Jacob, therefore the sons of Jacob paid honour to the sons of Esau with the same expression; as it is said, "Ye have compassed this mountain long *enough*" (Deut. 2:8). The Holy One, blessed be He, said to him: Jacob ! Is it not enough for thee that thou hast made profane that which is holy? Nay, but I have said, "And the *elder* shall serve the younger" (Gen. 25:23); and yet thou hast said, "Thy servant Jacob" (Gen. 32:4). By thy life ! it shall be according to thy words; he shall rule over thee in this world, and thou shalt rule over him in the world

to come. Therefore Jacob said to him (Esau): "Let my lord, I pray thee, pass over before his servant" (Gen. 33:14).

אסתר ח'ג'

(ג) וַתֹּסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לְפָנָי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לְפָנָי רַגְלָיו וַתִּבְךְּ
וַתִּתְחַנֵּן לּוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רַעַת הַמֶּן הָאֲגָגִי וְאֵת מַחְשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב
עַל־הַיְהוּדִים:

Esther 8:3

(3) Esther spoke to the king again, falling at his feet and weeping, and beseeching him to avert the evil plotted by Haman the Agagite against the Jews.

הושע י"ב:ד-ה'

(ד) בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת־אָחִיו וּבְאוֹנוֹ שָׂרָה אֶת־אֱלֹהִים: (ה) וַיֵּשֶׁר אֶל־מִלְאָךְ
וַיְכַל בְּכָה וַיִּתְחַנֵּן לּוֹ בְּיַת־אֵל יִמְצְאוּנוּ וְשֵׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ:

Hosea 12:4-5

(4) In the womb he tried to supplant his brother; Grown to manhood, he strove with a divine being, (5) He strove with an angel and prevailed— The other had to weep and implore him. At Bethel [Jacob] would meet him, There to commune with him.

רש"י על הושע י"ב:ה'ב'

ויתחנן לו. כשאמר לו לא אשלחך כי אם ברכתני (בראשית ל"ב:כ"ז)
המלאך היה מבקש ממנו הנח לי עכשיו סופו של הקב"ה ליגלות
עליך בבית אל ושם ימצאנו ושם ידב' עמנו והוא ואני נסכים לך על
הברכות שבירכך יצחק ואותו מלאך שרו של עשו היה והיה מערער

על הברכות:

Rashi on Hosea 12:5:2

and beseeched him When he said to him, “I will not let you go unless you bless me” (Gen. 32:26), and the angel was begging him, “Let me go now. Eventually, the Holy One, blessed be He, will reveal Himself to you in Bethel, and there you will find Him, and there He will speak with us, and He and I will agree with you concerning the blessings that Isaac blessed you.” Now that angel was Esau’s genius, and he was contesting the blessings.

שבת פ”ט ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב: “כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה יהוה אבינו גואלנו מעולם שמך” — לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: בנך חטאו לי. אמר לפניו: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך. אמר: אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים, אפשר דבעי רחמי עלייהו. אמר ליה: בנך חטאו. אמר לפניו: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך. אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה. אמר לו ליצחק: בנך חטאו לי. אמר לפניו: רבוננו של עולם, בנך ולא בנך?! בשעה שהקדימו לפניך “נעשה” ל”נשמע” קראת להם “בני בכורי”, עכשיו בני ולא בנך?! ועוד, כמה חטאו? כמה שנותיו של אדם — שבעים שנה. דל עשרין דלא ענשת עלייהו — פשו להו חמשין. דל עשרין וחמשה דלילותא — פשו להו עשרין וחמשה. דל תרתי סרי ופלגא דצלויי ומיכל ודבית הכסא — פשו להו תרתי סרי ופלגא, אם אתה סובל את כולם — מוטב, ואם לאו — פלגא עלי ופלגא עליך. ואם תמצא לומר כולם עלי — הא קריבית נפשי קמך. פותחין ואומרין: “כי אתה אבינו”.

Shabbat 89b

Rabbi Shmuel bar Nahmani said that Rabbi Yonatan said: What is the

meaning of that **which is written: “For You are our Father; for Abraham knows us not, and Israel does not acknowledge us; You, Lord, are our Father, our Redeemer, everlasting is Your name”** (Isaiah 63:16)? **In the future that will surely come, the Holy One, Blessed be He, will say to Abraham: Your children have sinned against Me. Abraham will say before Him: Master of the Universe, if so, let them be eradicated to sanctify Your name. God said: I will say it to Jacob. Since he experienced the pain of raising children, perhaps he will ask for mercy on their behalf. He said to Jacob: Your children have sinned. Jacob said before Him: Master of the Universe, if so, let them be eradicated to sanctify Your name. The Holy One, Blessed be He, said: There is no reason in elders and no wisdom in youth. Neither Abraham nor Jacob knew how to respond properly. He said to Isaac: Your children have sinned against Me. Isaac said before Him: Master of the Universe, are they my children and not Your children? At Sinai, when they accorded precedence to “We will do” over “We will listen” before You, didn’t You call them, “My son, My firstborn son Israel” (Exodus 4:22)? Now that they have sinned, are they my children and not Your children? And furthermore, how much did they actually sin? How long is a person’s life? Seventy years. Subtract the first twenty years of his life. One is not punished for sins committed then, as in heavenly matters, a person is only punished from age twenty. Fifty years remain for them. Subtract twenty-five years of nights, and twenty-five years remain for them. Subtract twelve and a half years during which one prays and eats and uses the bathroom, and twelve and a half years remain for them. If You can endure them all and forgive the sins committed during those years, excellent. And if not, half of the sins are upon me to bear and half upon You. And if You say that all of them, the sins of all twelve and a half years that remain, are upon me, I sacrificed my soul before You and You should forgive them due to my merit. The Jewish people began to say to Isaac: You are our father.**

א) כתב הגר"א הנה המהלך בכל יום טוב הוא חציו להשם וחציו לכם. שני זמנים יוצאים הם מן הכלל הזה. יום כפור הוא כולו להשם ופורים הוא כולו לכם. אלא שלקושטא דמלתא אין כאן שום יוצא מן הכלל. כי יום כפורים הוא יום כפורים. כלומר, שניהם ביחד מהווים בענין זה מועד אחד. ובמועד הזה הכולל פורים ויום כפור, שפיר מתקיים בו חציו להשם וחציו לכם. עד כאן דברי הגר"א.

ב) ננסה נא למעום טעימה קלה מן מתקו של הדבש הזה.

ג) מצינו בחז"ל כי בשעת חשבון עם האבות על אודות חטאי הבנים, תהא טענתו של יצחק אבינו פלגא עלי ופלגא עלך. ונתפרש דבר זה בדבריו של הגר"י בלאזער זצ"ל כי הטענה הזו מכוונת היא למאמר חכמים: רצוננו לעשות רצונך, אלא ששאר שבטי ישראל ושעבוד מלכיות מעכב. כלומר, מה שאין אנו מקיימין רצונך, אין זה מפני שאין

בנו הרצון לעשות רצונך, אלא אדרבה, אדיר חפצנו הוא דוקא לעשות רצונך אלא שאין לו כח לרצון זה להגיע לידי שליטה מפני שני המעכבים הללו המחלישים את כחו. שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות. שני העיכובים הללו הם היסוד לחלוקת פלגא עלי ופלגא עלך. השאור שבעיסה הוא המונע שאתה גרמת לו. (ברכות ל"ב, מאמר אליהו ואתה הסבות את לבם אחורנית. ומנין שהקב"ה הודה לו שנאמר ואשר הרעתי) ועל המעכב הזה אמר פלגא עלך. ואילו המונע השני של שעבוד מלכיות, אני גרמתי לו, שכן אין שעבוד מלכיות אלא מכחו של עשו. ועל המונע הזה אני אומר פלגא עלי. עד כאן דבריו של הגר"י בלאזער. והם הם הדברים שכתב הגר"א כי שני הזמנים של יום כפור ופורים הם בסוד מחצה להשם ומחצה לכם. היחס הזה בין יום כפור לפורים עומד הוא בסוד של פלגא עלי ופלגא עלך. כאמור, יש כאן שלימות אחת בת שני חצאין. השלימות היא הצעקה העמוקה העולה מתהומות הנפש: רצוננו לעשות רצונך. ושני החצאין הן שתי המענות של שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות. וכאן הוא מקום הצירוף של פורים ויום כפור. כי חלוקת שני הזמנים הללו היא סילוק החשבון עם שני המעכבים הללו. כי על כן יום כפור הוא ביטול העיכוב של שאור שבעיסה, ביום כפור אין העיסה מתחמצת. ואין בכח השמן להשטין. ואנו עומדים מופשטים מכל עניניו של הגוף. ואילו בפורים נפקע כחו של עשו מלשעבד. נפל פחד היהודים עליהם. והרי זה ביטול העיכוב השני של שעבוד מלכיות. ביום כפור מתקיימת המענה של פלגא עלך. ומכאן הוא המחצית של חציו להשם. ואילו בפורים מתקיימת המענה של פלגא עלי. ומכאן הוא המחצית של חציו לכם. ונמצא, דבפורים מסתלק המעכב האחרון המונע את ה"רצוננו לעשות רצונך" שלא יתפרץ החוצה. ומכאן, מגלת אסתר. כלומר, נתגלה ההסתר של הרצון הפנימי לעשות רצונך.